

PerSaldo

Zelfbewust kiezen

pgb als een passende oplossing

Jaarplan 2018

Inhoudsopgave

<u>Voorwoord</u>	3
<u>1. Speerpunten 2018</u>	4
<u>1.1 Ontwikkelingen eigen regie binnen het pgb</u>	4
<u>1.2 Toegang</u>	6
<u>1.3 Toerusting budgethouders</u>	9
<u>1.4 Toerusting stakeholders</u>	10
<u>2. Veranderende context vraagt om flexibiliteit organisatie</u>	12

Voorwoord

Mensen met een beperking hebben het recht zelfstandig aan de samenleving deel te nemen. Net als ieder ander. Dit recht is vastgelegd in het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap, dat per 14 juli 2016 in Nederland geldt. Deelnemen aan de samenleving betekent voor iedereen iets anders. Voor sommige mensen betekent deelnemen bijvoorbeeld het onderhouden van gelijkwaardige relaties met partners, kinderen en het persoonlijk netwerk. Voor anderen betekent deelnemen een eigen invulling kunnen geven aan de dag. Eén ding geldt echter voor iedereen; dat iedereen de mogelijkheid moet krijgen om de regie in eigen hand te houden. Daarbij is het belangrijk in gedachten te houden dat de mate van regie voor iedereen kan verschillen.

Dat eigen regie en de individuele zorg-/ondersteuningsvraag van de hulpvrager centraal staat vindt Per Saldo essentieel. Om dit te realiseren is het noodzakelijk dat de (langdurige) zorg deel uitmaakt van een integrale visie, waarin wonen, werken, onderwijs/ontwikkeling, maatschappelijke ondersteuning, mobiliteit en zorg hand in hand gaan. Dat is waar Per Saldo zich al geruime tijd voor inzet.

Per Saldo staat op een kruispunt in haar bestaan. Sinds de oprichting in 1995 is er enorm veel bereikt. Het pgb is wettelijk verankerd in alle zorgwetten en het stof van de transitie is grotendeels neergedwarreld. Onze leden hebben hun weg gevonden in de nieuwe werkelijkheid, budgethouders zoeken individueler naar oplossingen en gemeenten zijn bezig de reikwijdte van hun nieuwe rol te ontdekken. De tijd is aangebroken om ons te herpositioneren. We doen dit om de organisatie klaar te maken voor de toekomst. Gefocust om onze leden optimaal te blijven ondersteunen, de pgb-kennis van stakeholders vergroten, gemeenten inzetten om de rol van onafhankelijk cliëntondersteuner vorm te geven (ook ten aanzien van het pgb) en onze rol als belangenbehartiger continueren.

Onze visie: zorg en ondersteuning is iets tussen mens en hulpverlener en gaat uit van de vraag en niet van beheersing. Ons ideaal is dat dit zoveel mogelijk via een persoons-volgend budget ('pnb') of (integraal) persoonsgebonden budget ('pgb' of 'i-pgb') of een (integraal) gezinsgebonden budget ('ggb' of 'iggb') kan worden gefinancierd.

Met bovenstaande als uitgangspunt en indachtig haar visie en missie, ontwikkelt Per Saldo een tienpunten plan (*'de best passende zorg/ondersteuning, nu en in de toekomst'*). Hierbij staan de individuele, integrale hulpvraag en eigen regie centraal.

Het tienpunten plan schetst de thema's waar Per Saldo de komende vier jaar haar lobbyactiviteiten op wil richten. De eerste vier speerpunten die we in dit jaarplan 2018 beschrijven, zijn onderdeel van het tienpunten plan.

Aline Molenaar
Directeur Per Saldo

1. Speerpunten 2018

Als afgeleide van het eerder genoemde tienpunten plan lichten we in het jaarplan de vier speerpunten toe waar we in 2018 mee aan de slag gaan. Voor deze punten geldt dat we voortborduren op de activiteiten van 2017. Mogelijk volgen er voor 2018, na het vaststellen van het tienpunten plan, nog aanvullingen op de genoemde speerpunten.

Hierin is blijvend aandacht voor de rol van Per Saldo als belangenbehartiger voor budgethouders, hun vertegenwoordigers en wooninitiatieven. Een ander belangrijk onderdeel betreft het door ontwikkelen van onze producten en diensten zodat deze nog beter aansluiten bij de veranderende behoefte van budgethouders en stakeholders. In de volle breedte heeft Per Saldo de wens om de verbinding met onze achterban en stakeholders te verstevigen. Dit laatste telkens vanuit het budgethoudersperspectief.

1.1 Ontwikkelingen eigen regie binnen het pgb

Zorg en ondersteuning moeten altijd integraal zijn; het omvat alle levensterreinen van mensen zoals werk, onderwijs, vrije tijd, mobiliteit en maatschappelijke participatie. Integrale persoonsgebonden budgetten die in de vorm van een pgb of persoonsvolgend gefinancierd worden, is het ideaal voor de zorg van morgen. Per Saldo wil, op basis van ervaringen van gebruikers, bouwen aan én meedenken over integrale financieringsvormen om eigen regie van mensen te helpen vergroten. We zien de laatste jaren de volgende maatschappelijke ontwikkelingen (evolutie) vanuit het pgb ontstaan.

Persoonsgebonden budget ('pgb')

Het pgb is een middel om eigen regie te kunnen voeren als het gaat om het inkopen van zorg of ondersteuning. (Het budget van één verstrekker en zorg en ondersteuning op één levensterrein en binnen één wet).

Gezinsgebonden budget ('ggb')

Met een ggb maken meerdere personen binnen een gezin (volwassenen en/of kinderen) gebruik van een budget. Per individu wordt de zorgvraag bepaald. Er wordt gekeken waar efficiëntie bereikt kan worden door de inzet van het budget niet aan één persoon, maar aan het gezin te koppelen. (Het budget van één verstrekker en zorg en ondersteuning op één levensterrein en binnen één wet).

Integraal persoonsgebonden budget ('i-pgb')

Een i-pgb stelt mensen in staat die ondersteuning in te kopen die zij nodig hebben. Het gaat om een optelsom van benodigde zorg (binnen verschillende wetten). Deze ondersteuning beslaat de complete hulpvraag vanuit alle levensterreinen en is flexibel inzetbaar over deze levensterreinen. In de ideale situatie voegt het i-pgb alle huidige financieringsvormen samen tot één budget, zonder schotten voor de besteding en verantwoording. (Meerdere verstrekkers en meerdere levensterreinen).

Integraal gezinsgebonden budget ('i-ggb')

Met een i-ggb maken net als bij het ggb meerdere personen binnen een gezin (volwassenen en/of kinderen) gebruik van een budget. Ook hier wordt per individu de zorgvraag bepaald. Bij een i-ggb gaat het echter om meerdere verstrekkers en meerdere levensterreinen. Er wordt gekeken waar efficiëntie bereikt kan worden door de inzet van de budgetten niet aan één persoon, maar aan het gezin te koppelen. Het budget kan dan flexibel, op de juiste plek en voor de juiste persoon ingezet worden. Fluctuaties in zorg- en ondersteuningsvraag worden zo beter opgevangen. Per Saldo streeft ernaar dat het i-ggb (verder) mogelijk gemaakt wordt.

Andere leveringsvorm het Persoonsvolgend budget ('pnb')

Bij een persoonsvolgend budget krijgen mensen een geldbedrag te besteden. In tegenstelling tot het pgb zijn zij dan zelf geen werkgever/opdrachtgever. Zij doen een beroep op een uitvoeringsorganisatie die het budget voor de cliënt beheert en daarmee ook de verantwoording regelt. Mensen kunnen daarbij kiezen uit een pool van toegelaten aanbieders, die aan bepaalde basiskwaliteitseisen voldoen, maar de mensen zelf maken afspraken met hun aanbieder over hoe zij de zorg willen. Het pnb is een eenvoudige wijze van meer regie hebben op de inkoop/levering van de zorg of ondersteuning.

Actiepunten

- Per Saldo zet zich in 2018 in voor een vervolgtraject waarbij de bovengenoemde financieringsvormen worden overgenomen door beleidsmakers. En waarbij het belang van de budgethouder centraal staat.
- De in 2017 afgeronde pilot i-pgb in de gemeenten Delft en Woerden krijgt in 2018 een vervolg. Veertig gemeenten hebben zich hiervoor aangemeld bij VWS. Per Saldo is betrokken bij de hele inrichting van deze pilot op alle niveaus. In 2018 blijft Per Saldo de gemeenten Delft en Woerden (waar het i-pgb nu een vast product is) volgen en waar nodig ondersteuning bieden in de vorm van training.
- Per Saldo volgt de persoonsvolgende financiering projecten op de voet en blijft in 2018 betrokken bij de reeds opgestarte pilots in Rotterdam en Zuid Limburg. Daarbij trachten we zoveel mogelijk ons beeld over persoonsvolgende financiering in te brengen. Zo kunnen mensen steeds beter hun leven naar eigen inzicht inrichten en de benodigde ondersteuning regelen. We willen twee andere gemeenten zoeken die dit verder willen

uitwerken. Door middel van bijvoorbeeld lezingen willen we de bewustwording vergroten over de mogelijkheden om te starten met Pvb.

- Per Saldo deelt haar kennis en kunde, op basis van ervaringen van budgethouders en de evaluatie daarvan, met beleidsmakers en verstrekkers, en streeft daarmee naar een invoering van persoonsvolgende financiering naar model van Per Saldo.

1.2 Toegang

Het pgb als middel voor eigen regie zou altijd toegankelijk moeten zijn voor zorgvragers die daar bewust voor kiezen. Er kunnen voorwaarden aan de persoon worden gesteld, maar geen zorginhoudelijke eisen die de toegang tot een pgb belemmeren. Het blijft dan ook belangrijk te zorgen dat iedereen die dit wil en kan een pgb kan krijgen om zijn eigen zorg en ondersteuning te regelen.

Toegang heeft 2 componenten die we kunnen onderscheiden als het gaat om onze activiteiten:

1. *Zichtbaarheid / laagdrempeligheid*

Per Saldo vindt dat iedereen die zijn zorg en ondersteuning zelf wil regelen vanuit het oogpunt van eigen regie een pgb moet kunnen krijgen mits hij/zij voldoende is toegerust. Ieder op zijn of haar eigen manier. Wij willen zorgen dat mensen weten dat ze voor een pgb kunnen kiezen.

Actiepunten:

- De samenwerking tussen de VNG en Per Saldo moet er in 2018 voor zorgen dat gemeenten meer inzicht krijgen in mogelijkheden die zij hebben – binnen de beleidskaders van het pgb – om mensen met een zorgvraag te ondersteunen. Hiermee kan de toegang tot de WMO en Jeugdwet beter geregeld worden en *laagdrempeliger*. Op grond van de ervaringen van het eind 2017 afgeronde VNG-project wordt in 2018 de handreiking pgb (van VNG voor de gemeenten) in samenwerking met Per Saldo herschreven.
- In 2018 gaan we voorlichtingsbijeenkomsten organiseren voor (toekomstige) budgethouders enerzijds en aanbieders van (kleinschalige) hulpverleners anderzijds (in afstemming met BVKZ). We organiseren dat in het land, dichtbij minimaal 1 à 2 maal per provincie voor beide doelgroepen. Met als doel:
 - De bewustwording en het inzicht, als het gaat om over en weer begrip tussen (toekomstige) budgethouders en verschillende stakeholders, te vergroten.
 - (toekomstige) budgethouders zo breed mogelijk te informeren om tot een weloverwogen keuze te komen.
 - Onbekendheid over toepassing (met mogelijk onrechtmatigheden tot gevolg) te beperken

- De rol van ambassadeurs – als de ogen en oren van Per Saldo - op regionaal en lokaal niveau zal nog belangrijker worden. Door hun inzet wordt het gemeentelijk beleid inzichtelijker, kunnen knelpunten worden aangepakt en zal de toegang tot het pgb worden verbeterd. Per Saldo wil daarom in 2018 werken aan structurele ondersteuning van haar ambassadeurs als vervolg op het AVI project.
- Per Saldo wil de zichtbaarheid, toegankelijkheid en deskundigheid van *onafhankelijke cliëntondersteuning* vergroten. Dit willen we onder andere bereiken door betere informatievoorziening voor mensen met een zorg-/ondersteuningsvraag, maar bijvoorbeeld ook aan gemeenten, zorgkantoren, zorgverzekeraars en het CIZ. Daarnaast wil Per Saldo in 2018 een vervolg geven aan de pilot onafhankelijke cliëntondersteuning die wij in het najaar van 2017 met twee van de koploper gemeenten (HBEL gemeenten en Woerden) gestart zijn om invulling te geven aan de inhoudelijke kant van de cliëntondersteuning. In samenwerking met leder(in) en de VNG willen wij in eerste instantie een vijftal gemeenten van de overige koplopergemeenten benaderen om te komen tot concrete afspraken over de invulling van de cliëntondersteuning.
- Per Saldo wil in 2018 een drietal business cases uitwerken aan de hand waarvan zij j de stakeholders kan laten zien wat hen dit oplevert als iemand kiest voor een pgb. En wat bijvoorbeeld toerusting en onafhankelijke cliëntondersteuning hen kan opleveren. Deze gaan wij inzetten bij de verschillende gesprekken die wij voeren in het kader van voorlichting en bewustwording.

2. Toegankelijkheid / Bereikbaarheid

Per Saldo wil geen beperkende maatregelen waardoor de drempel naar een pgb – en dus de mogelijkheid voor eigen regie – een te hoog obstakel is voor mensen. Hierbij zijn, in willekeurige volgorde, van belang:

- marktconforme tariefstelling (toereikend budget);
- looptijd;
- verminderen administratieve lasten;
- geen extra eisen rondom declaratie;
- onafhankelijke indicatiestelling;
- getoetst aan ‘de geest’ van de wet;
- niet beperken van mogelijkheden voor de inhuur van informele zorgverleners;
- ook door de verstrekker gecontracteerde zorgverleners mogen worden ingehuurd via een pgb;
- pgb moet bewuste keuze zijn, mensen mogen niet in het pgb ‘geduwd’ worden.

Actiepunten:

- Per Saldo wil de cliëntondersteuning invullen door mensen te helpen hun zorg-/ondersteuningsvraag goed in kaart te brengen. De insteek hierbij is dat zij zelf goed weten wat zij nodig hebben en een realistisch beeld hebben van wat zij mogen verwachten van *onafhankelijke indicatiestelling*. Dit gaat Per Saldo pro-actief aanbieden bij gemeenten en zorgkantoren en op de website.
- Er wordt gewerkt aan een maatwerkindicatie voor de WLZ. Per Saldo neemt deel aan de project- en stuurgroep. Voor de andere wetten blijven we lobby voeren voor duidelijke criteria en een *onafhankelijke indicatiestelling*.
- Per Saldo streeft naar een structurele *daling van de administratieve lasten* omdat dit leidt tot meer keuzevrijheid. Zo is Per Saldo bijvoorbeeld vanuit het budgethoudersperspectief betrokken bij het nieuwe budgethoudersportaal. Daarnaast willen wij door inspraak/meepraten over beleidswijzigingen en werkprocessen die administratieve lasten zou kunnen verminderen dit realiseren.
- Per Saldo pleit voor *toereikende tarieven (marktconform)*. Dit benadrukt Per Saldo in overleggen met onder andere VWS, ZN en de VNG. Ook wil Per Saldo samen met andere partijen richtlijnen voor toereikende tarieven ontwikkelen. Mede daarom wil Per Saldo in 2018 het onderzoek naar pgb-tarieven van NZA mee beïnvloeden.

1.3 Toerusting budgethouders

Om kwalitatief goede zorg en ondersteuning in te kunnen kopen is het van belang budgethouders en hun naasten goed toe te rusten. Zo kunnen zij de juiste keuzes maken bij het organiseren van de zorg en het beheer van hun pgb.

Wel willen, maar niet weten hoe, mag nooit een reden zijn dat iemand af ziet van een pgb. Per Saldo biedt hiervoor advies en ondersteuning, training en voorlichting, langs meerdere kanalen. Daarnaast biedt Per Saldo juridische ondersteuning en adviseert zij bij wooninitiatieven. Hiermee wil Per Saldo telkens aansluiten bij behoeften van budgethouders.

Actiepunten:

- Per Saldo wil budgethouders of vertegenwoordigers beter toerusten door het aanbieden van trainingen op maat. Per Saldo gaat in gesprek met verstrekkers (zorgkantoor, gemeente en verzekeraar) om na te gaan of zij dit trainingsaanbod kunnen financieren. In 2018 zetten Per Saldo de gesprekken met zorgkantoren voort met als doel om bij minimaal twee zorgkantoren te komen tot een concreet aanbod voor toerusting.
- Ook is het belangrijk dat de budgethouder beschikt over actuele keuze informatie. In 2018 wil Per Saldo de Per Saldo hulpgids, als keuze-instrument voor budgethouders, als het gaat om het kiezen van professionele aanbieders van pgb zorg en ondersteuning in heel Nederland, actualiseren en een grotere naamsbekendheid geven.
- Om aan te blijven sluiten bij de behoeften van de budgethouders gaat Per Saldo in 2018 een grootschalig onderzoek houden onder haar leden. De achterban zal op specifieke thema's worden geraadpleegd via klankbordgroepen en enquêtes. Zo gaat Per Saldo de wensen en behoeften van de leden beter in kaart brengen, zodat Per Saldo haar dienstverlening kan verbeteren.
- Als integraal onderdeel van de organisatie gaat Per Saldo daarnaast continu haar achterban op thema of doelgroep (door middel van panels) bevragen met als doel: toetsen wat budgethouders en mensen die hun eigen zorg willen regelen, nodig hebben in de ondersteuning gericht op eigen regie en eigen beheer van pgb. Dit kan daarnaast een snelle manier zijn voor andere partijen om inzicht te krijgen in wat er leeft onder de budgethouders op specifieke onderwerpen. Dit zal onder andere meegenomen worden in de beleidsontwikkeling, maar ook in de alledaagse praktijk.
- Per Saldo vindt het essentieel dat een wooninitiatief, gefinancierd vanuit het pgb, de eigen regie als uitgangspunt heeft. Daarom gaat Per Saldo samen met budgethouders en andere betrokkenen een meetlat ontwikkelen, waarbij de eigen regie bij wooninitiatieven gewaarborgd en getoetst kan worden. In 2017 zijn de criteria in concept vastgesteld op basis waarvan in 2018 een project gestart wordt om de meetlat te ontwikkelen en implementeren.

- Wij zijn samen met VWS en Iederin voorstander van één duidelijke plek waar men terecht kan met complexe en/of domeinoverstijgende zorg- en ondersteuningsvragen op het gebied van de Jeugdwet, Wmo, Zvw en/of Wlz. Ook in 2018 is Per Saldo de penvoerder van het project 'het juiste loket' dat zij in samenwerking met Iederin uitvoert.
- Per Saldo gaat de herkenbaarheid en het aantal vindplaatsen vergroten door het intensiveren van onder andere haar online marketingactiviteiten. Naast de inzet van bestaande communicatiekanalen (die zullen worden geëvalueerd) gaat Per Saldo ook nieuwe kanalen inzetten en gericht inzetten op de voorlichting van stakeholders en verstrekkers, zodat zij mensen met een zorgvraag beter kunnen informeren over het pgb en varianten daarvan.

1.4 Toerusting stakeholders

Naast het beter ondersteunen van (startende) budgethouders of vertegenwoordigers is Per Saldo ervan overtuigd dat ook medewerkers van uitvoerende instanties (o.a. WMO-consulenten, wijkteammedewerkers, verpleegkundigen en mantelzorgers) beter toegerust kunnen worden als het gaat om het pgb. Per Saldo streeft ernaar dat deze stakeholders de rol van de budgethouder (de bewuste zorginkoper) beter begrijpen, snappen hoe deze doelgroep en hun hulpvraag in elkaar zitten en zo meer handvatten krijgen om "niet pluis" signalen op waarde te schatten.

Actiepunten:

- Naast het aanbieden van trainingen en voorlichting (het bestaande aanbod voor professionals), wil Per Saldo een nieuwe invulling geven aan cq. uitbreiden of omvormen van haar abonnementen voor uitvoerende instanties.
- Op onderdelen gaat Per Saldo samenwerken met onder andere de Branchevereniging Kleinschalige Zorg (BVKZ), Zorgverzekeraars Nederland (ZN), ActiZ en de Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland (VGN) en Mezzo. Per Saldo inventariseert de behoeften om vervolgens de informatieverstrekking én de diensten richting deze stakeholders te optimaliseren.
Per Saldo ontwikkelt in 2018 samen met de V&VN (de beroepsvereniging van wijkverpleegkundigen) een cursus om wijkverpleegkundigen meer handvatten te bieden bij het indiceren voor het pgb.
- In 2018 gaat Per Saldo verder in gesprek met o.a. BVKZ, Mezzo, VNG, Kenniscentrum WMO, V&VN, branchevereniging mantelzorgmakelaars om het Per Saldo cursusaanbod ook via hun Academy en kanalen voor hun achterban zichtbaar en toegankelijk te maken.

- Per Saldo wil haar ambassadeurs, als gezicht en ogen en oren in de regio, structureel ondersteunen en versterken bij het opbouwen van een plaatselijk netwerk en het vergroten van hun zichtbaarheid op lokaal niveau. Hiervoor is een projectplan geschreven aan de hand waarvan dit in 2018 verder zal worden opgepakt.
- Per Saldo wil zich verder richten op het bevorderen van de deskundigheid van WMO raden met betrekking tot het pgb opdat zij dit kunnen gebruiken bij hun advies. Dit door 12 trainingen (in elke provincie 1) te organiseren voor de WMO-raden en door naslagwerk te ontwikkelen (folders, informatiefilmpjes, etc.).
- Met het oog op het nieuwe budgethoudersportaal gaat Per Saldo, in samenwerking met de verstrekkers, opleidingsmateriaal en voorlichting op maat ontwikkelen om de budgethouders toe te rusten voor het gebruik van dit nieuwe budgethoudersportaal. Daarbij houdt Per Saldo vanzelfsprekend rekening met de diversiteit van de verschillende budgethouders.

2. Veranderende context vraagt om flexibiliteit organisatie

Waar Per Saldo in het verleden vooral haar plek heeft moeten bevechten lijkt, nu het pgb verankerd is in de 4 zorgwetten, een nieuwe fase aangebroken. Een periode van verbinden, van benutten wat Per Saldo heeft opgebouwd, van borgen en van door ontwikkelen.

Basis op orde

Per Saldo zal daarom veel meer vraaggericht gaan werken. Welke eisen stellen de leden van Per Saldo en welke eisen stellen stakeholders? Hoe zorgt Per Saldo ervoor dat zij continu kennis heeft en opbouwt van de vragen die leven bij budgethouders, maar ook bij mensen die zelf hun zorg en ondersteuning willen regelen en bij stakeholders (waaronder gemeenten). Dit vraagt om ondernemerschap, pro-actief handelen, actiematig werken, denken in oplossingen en daarbij bovendien creatief omgaan met de beschikbare tijd en middelen. Kortom dit vraagt om flexibiliteit van de Per Saldo medewerkers, teamleiders en directie.

Randvoorwaarden organisatie op orde

- 2018 staat voor Per Saldo in het teken van het explicieter maken van haar doelstellingen en strategie. Dit betekent dat er, naast het nader uitwerken en vaststellen van het tienpunten plan, gewerkt gaat worden aan het vaststellen van de breedte van de visie van Per Saldo.

Met die nieuwe visie als leidraad zullen nieuwe diensten worden ontwikkeld en bestaande diensten eventueel worden aangepast. Vervolgens zullen we gaan bepalen welke effecten dit heeft op de inzet van mensen en middelen in 2018 en in de jaren daarna.

- Per 25 mei 2018 voldoen wij aan de Europese verordening t.a.v. privacy. Samen met de juridische afdeling worden de gevolgen van deze nieuwe wet voor Per Saldo in de praktijk in kaart gebracht om vervolgens daarop actie te ondernemen richting leden, en intern. De Europese regelgeving ziet vooral toe op digitale gegevensvastlegging en verwerking. Ook wordt er onderscheid gemaakt tussen algemene persoonsgegevens en bijzondere persoonsgegevens.